

Datum
2023-04-12

Adress
August Palms Plats 1

Diarienummer
STK-2023-103

Yttrande

Till
Klimat- och
näringslivsdepartementet

Remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet - Ny kärnkraft i Sverige - ett första steg

KN2023/01921

Sammanfattning

Regeringens förslag innebär att bestämmelse 17 kap. 6 a § miljöbalken tas bort vilket ger regeringen möjligheten att tillåta etableringar av nya kärnkraftsreaktorer på fler platser i Sverige, något som idag begränsas i miljöbalken. Malmö stad har synpunkter på förslaget och anser att en eventuell lagändring bör föregås av en mer djuplodad analys för att bättre synliggöra möjliga risker och miljökonsekvenser som en etablering av ny kärnkraft kan medföra. Malmö stad vill också framhålla vikten av att den kommunala vetorätten enligt miljöbalken kvarstår i fråga om kärnkraftsetableringar.

Yttrande

Malmö är Sveriges snabbast växande storstad där det förväntas tillkomma 50 000 nya invånare kommande 10 år. Över hela staden pågår kraftfulla satsningar för dagens och framtidens Malmöbor och företag i form av ny infrastruktur, nya arbetsplatser och bostäder. Malmö är dessutom del av den expansiva Öresundsregionen med stor efterfrågan på etablering av nya företag. Malmö är därför i behov av leveranssäker energiförsörjning som skapar goda förutsättningar för ett konkurrenskraftigt näringsliv och rimliga energikostnader för boende och verksamma i Malmö. Malmö stads energiförsörjning är dock sårbar. Exempelvis produceras endast 10 procent av den el som används lokalt. Både nyetableringar och befintliga företag påverkas också negativt av den effektbrist som stundtals råder. Även klimatomställningen, med behov av förnybar el för elektrifiering av transporter och industriella processer, ställer krav på ökad lokal förnybar elproduktion.

Malmö stad delar regeringens uppfattning om att omställningen från fossila bränslen är mycket angelägen och att denna omställning innebär ett växande behov av elenergi. För att nå klimatmålsättningar på såväl global, nationell och lokal nivå krävs omedelbara och kraftfulla satsningar på energiproduktion som inte genererar utsläpp av växthusgaser. Malmö

stad vill därför understryka vikten av att regeringen agerar för att underlätta för utbyggnad av förnybar energiproduktion i stadens närområde. Malmö stad förordar också att regeringen genomför en grundlig utredning som inkluderar miljöaspekter samt potentiella risker innan en lagändring som regeringen förelär beslutas.

Nedan finnes Malmö stads synpunkter på regeringens förslag att ta bort bestämmelse 17 kap. 6 a § miljöbalken.

Tidsaspekten och risken för distraktion

Tekniken för små modulära reaktorer är ännu inte tillgänglig på marknaden och kommer därför med stor sannolikhet inte kunna bidra till att nå Sveriges eller Malmö stads målsättningar till 2030 vad gäller förnybar elproduktion och minskade utsläpp. För dessa mål krävs att elproduktionstekniker som kan realiseras idag, såväl som tillgänglig befintliga kapacitet, premieras. Malmö stad vill betona att utbyggnaden av tillgänglig förnybar elproduktion inte får tappa fart om regeringen riktar resurser och investeringsmedel mot ny kärnkraftsteknik och etablering av sådan i Sverige. Malmö stad ser det därför som angeläget att regeringen även fattar beslut som skapar goda förutsättningar för förnybar elproduktion, samt säkerställer befintliga välfungerande energianläggningar och rustar befintligt energidistributionssystem för en leveranssäker och hållbar energiförsörjning.

Framtidens elmarknad och kärnkraftens konkurrenskraft

I promemorian framhålls att det kan finnas fördelar, både ur ett tekniskt och ekonomiskt perspektiv, att underlätta för möjligheten att uppföra nya kärnkraftreaktorer. Malmö stad vill här lyfta att elmarknaden framöver sannolikt kommer att präglas av en allt större andel billig elproduktion från sol och vind, i takt med att dessa tekniker byggs ut. Då handel av el innebär att den billigaste producerade kilowattimmen köps först (och den dyraste sist) kommer denna utbyggnad innebära utmaningar för planerbar elproduktion på elmarknaden. Malmö stad anser att detta bör beaktas av regeringen i det fortsatta arbetet.

Kärnavfall och andra miljöaspekter

I promemorian framförs att en ökad användning av kärnkraft innebär att mängden använt kärnbränsle och kärnavfall som behöver tas om hand ökar. Malmö stad önskar ett mer djuplodat resonemang kring ansvarsfrågor, ekonomiska ersättningsfrågor, miljörisker såväl som konsekvenserna av ett ökat behov av förvaring.

Malmö stad vill lyfta fram att byggnationen av en ny reaktor, och på det ytterligare slutförvar, medför stora påfrestningar på miljön när det gäller till exempel schaktmassor, buller och transporter, precis som vid uppförandet av andra stora industrianläggningar. Det kan också påverka människors hälsa i områden där anläggningarna uppförs. Remissen belyser inte hur utvinningen av kärnbränsle, i de delar av världen där kärnbränslet utvinns, påverkar miljön.

Malmö hamn som plats för etablering

Det är inte en del i förslaget som presenteras i promemorian, men Malmö stad vill ändå lyfta fram Malmö hamn som av regeringen har lyfts fram som en möjlig placering för ny kärnkraft. I ett växande Malmö där förtätning sker allt närmre hamnområdet skulle en sådan etablering innebära stora utmaningar för Malmö stad. Det ökar sårbarhet för olika former av angrepp med förödande samhällskonsekvenser. Kärnkraft i sig kan riskera att skapa nya beroenden utifrån var uranet bryts, likt beroendet av andra resurser så som gas. Vidare vill Malmö stad framhålla att riksintresseområden för energiproduktion, så som Öresundsverket i Malmö hamn, inte ska tolkas som att en kärnkraftetablering i Malmö hamn är lämpligt eller skulle ligga i Malmö stads intresse. Utifrån ovanstående vill Malmö stad också framhålla vikten av att den kommunala vetorätten enligt miljöbalken kvarstår i fråga om kärnkraftsetableringar.

Ordförande

Katrin Stjernfeldt Jammeh

Sekreterare

Martin Ljungberg

John Eklöf (M) och Tony Rahm (M) avser lämna in ett särskilt yttrande.

Magnus Olsson (SD) och Anders Olin (SD) avser lämna in ett särskilt yttrande.

Roko Kursar (L) avser lämna in ett särskilt yttrande.

Anders Skans (V) och Emma-Lina Johansson (V) reserverar sig mot beslutet och avser lämna in en skriftlig reservation.